

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981

17 FEBRUARI 1981

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer C. DE CLERCQ —

houdende goedkeuring van het Europees handvest „Sport voor allen”,
aangenomen te Brussel op 21 maart 1975 door de Eerste conferentie
van Europese ministers verantwoordelijk voor de sport

VERSLAG

namens de Commissie voor buitenlands beleid
uitgebracht door de heer R. GHEYSEN

DAMES EN HEREN,

Het voorstel van decreet houdende goedkeuring van het Europees handvest „Sport voor allen” werd oorspronkelijk bij de „Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap” op 29 juli 1975 ingediend.

Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer L. Tobback.

Vaste leden: de heren Tijl Declercq, Maurice Dewulf, J. Gerits, R. Gheysen, L. Kelchtermans, L. Lenaerts, R. Otte, A. Steverlynck, H. Suykerbuyk, mevrouw G. Turf-De Munter, de heren J. van Waterschoot, H. Weckx ;

de heer E. Coppens, mevrouw J. Nauwelaerts-Thues, de heren L. Tobback, M. Vandenhove, J. Van Elewyck;

de heren J. Daems, F. Grootjans, A. Kempinaire, J. Nutkewitz;

de heren H. de Bruyne, P. Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

de heren W. Claeys, J. Henckens, Renaat Peeters, L. Tindemans, F. Vangronsveld, J. Verroken ;

de heren A. Canipel, G. Temmerman, J. Wyninckx;

de heren F. Boey, R. D’Haeyer ;

de heer F. Baert.

Zie :

95 (1980-1981)

— Nr. 1 : Voorstel van decreet (Omslag)

Dit voorstel beoogt dus de bekrachtiging van het zogenoemde Europees handvest „Sport voor allen”, dat werd aangenomen te Brussel op 21 maart 1975 door de Eerste conferentie voor Europese ministers verantwoordelijk voor de sport.

In de openingstoespraak voor deze conferentie verklaarde de toenmalige Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden dat het de bedoeling was van die conferentie om het beoogde handvest aan te nemen en om vast te stellen wat de taak van de overheid was op dat terrein en op welke gebieden en op welke wijze de landen van Europa konden samenwerken opdat de sport een verrijkende en verfrissende vrijetijdsbesteding zou worden. De adjunct-secretaris-generaal van de Raad van Europa, de heer Sforza, merkte zijnerzijds op dat het handvest pas bindende kracht zou krijgen nadat de lidstaten het in hun nationale wetgeving opgenomen zouden hebben. Dit werd eveneens vooropgesteld door de heer Pierre Mazeaud, de Franse Staatssecretaris voor Jeugd en Sport, die bovendien betoogde dat sport geen doelstelling op zichzelf mocht zijn maar geïntegreerd moest worden in algemene maatschappelijke en culturele betrekkingen in het kader van de permanente opvoeding.

Tenslotte hebben, op diezelfde conferentie, de aanwezige Europese Ministers, verantwoordelijk voor de sport, een aanbeveling aangenomen, gericht tot het Comité van Ministers van de Raad van Europa, die ondermeer het verzoek omvatte dat dit handvest zou worden opgenomen in de nationale wetgeving.

Reeds eerder werd dit handvest, onder vorm van voorstel van wet houdende goedkeuring ervan, bij de Senaat op 23 juni 1977 ingediend (Stuk 84 (B.Z. 1977) - Nr. 1) en op 18 april 1978 in de bevoegde commissie aldaar besproken. Deze commissie wenste evenwel een advies over de bevoegdheid van de Cultuurraden. Zo kwam het voorstel terecht bij de Commissie voor samenwerking van deze Raden waar men van oordeel was dat het tot dezer bevoegdheid behoorde.

Uw Commissie heeft het voorstel op 10 februari 1981 besproken. Hieruit volgde, in eerste instantie, dat de bevoegdheid van de Raad beperkt is tot het verlenen van zijn instemming aan artikel twee van het voorstel van decreet daar hij de tekst zelf van het handvest niet kan amenderen.

Een discussie kwam echter op gang over de bewoordingen die de integratie van het handvest in het intern recht van de Vlaamse gemeenschap op het oog hebben. Men vroeg zich af wat de draagwijdte was van de uitdrukking : „zal volkomen uitwerking hebben”.

Een verdrag heeft voorrang op de nationale wetgeving. Was dat hier ook het geval ? Moesten de bewoordingen „zal volkomen uitwerking hebben” niet door een andere uitdrukking vervangen worden ?

Als, anderzijds, de Vlaamse Raad de tekst van het handvest in een eigen tekst verwerkte, zou men tot een **locale** tekst komen. En tenslotte moest de Vlaamse Raad **legifere**ren, wilde men de rechthebbenden mogelijkheid van verhaal tegenover de rechterlijke macht verschaffen.

Dit waren de overwegingen die in de bespreking een rol speelden. Uw Commissie kwam dan tot het besluit dat het hier niet ging om een verdrag maar wel om een plechtige wens die de uitdrukking was van de wil van de ministers die hem ondertekenden. De gebruikte bewoordingen moesten dan ook niet door andere vervangen worden. Om nochtans alle mogelijke betwistingen te vermijden, werd er door de

heer H. Weckx een amendement ingediend dat tot doel had het woord „volkomen” te laten wegvallen, zodat de nieuwe tekst die aldus tot stand kwam, duidelijk betekende dat het decreet „binnen de bevoegdheid van de Raad” uitwerking zou hebben, terwijl er niettemin, taalkundig noch juridisch, enig onderscheid met de oorspronkelijke tekst ontstond. De aldus gewijzigde tekst werd eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

R. GHEYSEN

De Voorzitter,

L. TOBBACK

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Het Europees handvest „Sport voor allen”, aangenomen te Brussel op 21 maart 1975 door de Eerste conferentie van Europese ministers verantwoordelijk voor de sport, zal uitwerking hebben.

BIJLAGE

HET EUROPEES SPORT-VOOR-ALLEN HANDVEST

Overgenomen uit „Open Deur” (1979 — Nr. 10)

In 1966 verkondigde de Raad van Europa „Sport voor allen” tot doelstelling van haar sportprogramma op lange termijn.

Om de inhoud van dit begrip nader te formuleren werd in 1968 een werkgroep geïnstalleerd. Deze werkgroep beklemtoonde de sociale en culturele aspecten van de sport als middel om de mens in staat te stellen zijn persoonlijkheid te ontplooien en zijn behoefte aan communicatie en expressie te bevredigen.

De groep was de mening toegedaan dat het algemeen doel van de Sport voor Allen erin bestaat iedereen, ongeacht geslacht en leeftijd, in staat te stellen de lichamelijke en geestelijke vermogens te behouden die van belang zijn voor het voortbestaan van de mensheid.

Deze benadering van het Sport voor Allen begrip impliceert een sportbeleid dat in de eerste plaats een maximum aan mogelijkheden voor een zo groot mogelijk aantal mensen wil waarborgen én dat tot doel heeft de deelname op alle niveau's van sportbeoefening te stimuleren. Het belang van de sport ligt in de reikwijdte ervan: sport betekent niet hetzelfde voor iedereen, het bijzondere van de sport is dat zij een verschillende betekenis kan hebben voor verschillende mensen of voor dezelfde mensen op verschillende momenten van hun leven.

In maart 1975 werd te Brussel, met bovenstaande overwegingen als background, het Europees Sport voor Allen-Handvest aangenomen door de Conferentie van Europese Ministers verantwoordelijk voor de Sport.

Waaruit bestaat het „Europees Sport voor Allen-Handvest” en wat zijn de concrete consequenties hiervan geweest op de ontwikkeling van de sport in Europa?

Artikel I

Eenieder heeft recht sport te beoefenen.

In 1966 nam de Raad voor Culturele Samenwerking van de Raad van Europa een beginselverklaring inzake Sport voor Allen aan en verzocht alle sportorganen om „alle burgers, ongeacht hun leeftijd, geslacht, beroep en eigen middelen, de waarde van de sport te doen inzien en de mogelijkheid te bieden deze gedurende heel hun leven te beoefenen”.

Heden stelt mens vast dat het recht om aan sport te doen in de meeste landen niet gegarandeerd wordt bij wet maar anderzijds dat de overheid dit recht evenmin betwist. Sommige landen hebben dit recht nochtans letterlijk opgenomen in hun wetgeving (vb. Luxemburg : wet 26.3.1976, art. 3).

Artikel II

De bevordering van de sport als belangrijke factor in de ontwikkeling van de mens dient op passende wijze te worden aangemoedigd en gesteund door de overheid.

De bevordering van de sport kan worden beschouwd als een passend, zoniet onmisbaar middel om bepaalde belangrijke doeleinden van ieder sociaal-cultureel beleid te bereiken. Een ruime steun van de overheid is noodzakelijk, wat niet wegneemt dat de deelnemers zelf een redelijke bijdrage moeten betalen.

Men stelt vast dat de verschillende overheden tegenwoordig de sport erkennen als een belangrijke factor in de ontwikkeling van de mens: zij maken deze erkenning tastbaar door het ter beschikking stellen van openbare fondsen ter bevordering van de Sport voor Allen. Gezien de economische moeilijkheden kan echter betwijfeld worden of in de toekomst de stijging van de uitgaven voor de sport het inflatieritme zullen volgen.

Artikel III

De sport dient, als onderdeel van de sociaal-culturele ontwikkeling, op plaatselijk, regionaal en nationaal niveau te worden gezien in samenhang met andere gebie-

den waarover algemene beleidsbeslissingen worden genomen en waarvoor beleidslijnen worden uitgestippeld, zoals onderwijs, gezondheid, sociale aangelegenheden, ruimtelijke ordening, bescherming van de natuur, kunst en vrijetijdsbesteding.

Het is belangrijk dat er tweerichtingsverkeer is tussen sportorganisatoren en de beleidsmensen wier beslissingen van invloed zijn op de ontwikkeling van de sport. Dit geldt niet alleen voor de grote beleidslijnen maar ook voor de onderdelen van een sportprogramma, die dikwijls invloed uitoefenen op en tegelijkertijd beïnvloed worden door andere aspecten van het sociale leven.

Een analyse van de situatie in verschillende landen leert ons dat de sport haar „geïsoleerd” karakter heeft verlaten, m.a.w. de sport heeft zich geïntegreerd in een globale welzijnspolitiek.

Deze evolutie is structureel vertaald in commissies, adviesorganen, e.d. zowel op nationaal, regionaal als lokaal vlak (**interdepartementele commissies, adviesorganen**, opname van de sport in de beleidprogramma's van verschillende ministeries, enz...).

Artikel IV

De regeringen behoren een blijvende en doeltreffende samenwerking aan te moedigen tussen de overheid en de zonder winstoogmerk handelende organisaties; bovendien moeten ze het scheppen van een nationaal kader waarbinnen de Sport voor Allen kan worden ontwikkeld en gecoördineerd, stimuleren.

Voor de Sport voor Allen is een samenwerking (partnership) nodig tussen overheidsinstanties en organisaties zonder winstoogmerk: deze noodzaak dient te worden weerspiegeld in de gekozen beheersstructuur. Elk land dient zelf uit te maken welke structuur het best aansluit bij de nationale situatie.

In Europa stelt men vast dat reeds veel landen een coöperatief (advies-)orgaan bezitten waarin zowel de nationale sportadministraties als de vrije sportorganisaties zetelen.

Globaal wordt de situatie inzake samenwerking tussen overheid en vrije sportorganisaties steeds beter.

Artikel V

Er dienen maatregelen te worden genomen om de sport en de sportbeoefenaars te beschermen tegen uitbuiting voor politieke, commerciële of financiële doeleinden én tegen misbruiken en ontorende praktijken, inbegrepen het gebruik van stimulerende middelen.

Het is noodzakelijk dat regeringen en sportorganisaties op hun hoede zijn, en krachtige maatregelen treffen ter bescherming van de sport en de sportbeoefenaars.

De bescherming van de sportbeoefenaar bevindt zich nog in een beginstadium. De laatste jaren dringt zich een positieve evolutie op.

Er zijn landen die de sportbeoefenaars steeds meer (wettelijke) garanties willen bezorgen (vb. België: het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar; Engeland: wetgeving tegen het geweld in de sport ; enz.). Bovendien wordt ook de bestrijding van de doping aangepakt ; heel wat landen werken aan een wettelijk of reglementair kader hiervoor (vb. België, Bondsrepubliek Duitsland, Noorwegen, Zwitserland, enz.).

Artikel VI

De mate waarin de sport wordt beoefend hangt o.a. af van het aantal beschikbare sportinrichtingen, hun verscheidenheid en de mogelijkheid er gebruik van te maken ; daarom dient de algemene planning hiervoor te worden beschouwd als een tak van de overheid, die hierbij rekening moet houden met plaatselijke, regionale en nationale behoeften. Deze planning moet maatregelen omvatten die gericht zijn op het volledig gebruik van bestaande of nog te verwezenlijken voorzieningen.

De jongste jaren speelt de overheid met betrekking tot de sportaccommodaties een interveniërende rol; door o.a. hun subsidiëeringscriteria bepalen zij mede de planning en uitbouw der infrastructuur. Opvallend hierbij is de grote bijdrage van de gemeenten in de uitbouw der accommodaties. Nieuw accommodatiebegrippen zoals „duel use” en polyvalente sporthallen verwerven steeds meer realiteitswaarde.

Op enkel uitzonderingen na (vb. het gouden plan in de Bondsrepubliek Duitsland) worden in Europa echter weinig plannen op middellange en lange termijn naar voren geschoven.

Artikel VII

Er dienen, eventueel wettelijke, maatregelen te worden genomen om vrijetijdsbesteding in de natuur mogelijk te maken.

Een ondubbelzinnige regeringsverklaring betreffende de toegang tot de natuur en de problemen die in dit verband ten aanzien van het natuurbehoud rijzen zou het uitgangspunt moeten zijn voor alle maatregelen.

Momenteel is in veel landen de toegang tot de natuur gebonden aan heel wat voorwaarden. Door de sterke ontwikkeling van de Sport voor Allen stelt men interessante ontwikkelingen vast o.a. in ons land en Engeland. In enkele landen (vb. Zweden : „*allmansrätt*”) is de toegang tot de natuur volledig vrij.

Artikel VIII

Bij alle programma's gericht op de ontwikkeling van de sport, is een bevoegd kader op elk niveau van het administratief en technisch beheer, de leiding en de training onmisbaar.

Belangrijk is dat er op het juiste moment bevoegd en voldoende personeel beschikbaar is om de leiding, het toezicht en de organisatie op zich te nemen van een programma dat een grote reeks activiteiten en voorzieningen omvat en voor alle leeftijdscategorieën en alle prestatieniveaus iets biedt.

Door de tijdens de voorbije jaren recente ontwikkeling van de Sport voor Allen heeft zich een sterke kaderbehoefte gemanifesteerd: de opleiding van gekwalificeerde mensen voor leiding, training, coaching, administratieve en beheer is een van de belangrijkste punten geworden in het sportbeleid van de westerse landen. Vooral de aandacht voor het organisatorisch kader treedt sterk naar voren.

Besluit

De invloed van het Europees Sport voor Allen-Handvest op de ontwikkeling van de sport in Europa varieert naargelang de situatie in de verschillende landen. Globaal kan men stellen dat:

1. Het Handvest een positieve en stimulerende rol speelt in verband met de evolutie van de Sport voor Allen. Verschillende landen, (waaronder het onze en de Scandinavische) krijgen met dit Handvest een internationale bevestiging van hun nationaal sportbeleid. Diverse landen hanteren het Handvest als inspiratiebron voor het nemen van nieuwe beleidsbeslissingen.

2. In de meeste landen heeft het Handvest geen fundamentele veranderingen in het sportbeleid bewerkstelligd. Dit kan verklaard worden door het feit dat heel wat landen, reeds vóór de Ministerconferentie (Brussel) hun sportbeleid baseerden op de principes van het Handvest. Enerzijds zijn er landen (vb. Denemarken, Noorwegen, enz.) waar de georganiseerde sport reeds langere tijd oog heeft voor de Sport voor Allen, anderzijds zijn er landen waar sedert het begin der jaren zeventig grote koerswijzigingen werden doorgevoerd in de richting van de Sport voor Allen (vb. Nederland, België, Zwitserland, enz.).

3. Statistische gegevens over de invloed van het Handvest zijn praktisch niet voor handen. Wel zijn voor Vlaanderen gegevens beschikbaar over de sportdeelname in 1975. Een ruim opgezet onderzoek geeft een goede situatieschets (1). In de mate dat dat een vergelijking met vroegere onderzoeken mogelijk is komt hieruit een duidelijke groei in de sportdeelname tot uiting. De invloed kan wel nagegaan worden aan de hand van een aantal beleidsbeslissingen die werden genomen ter bevordering van de sportbeoefening bij gans de bevolking. Deze beslissingen zijn zowel gericht op het sensibiliseren van de bevolking als op het verbeteren van de voorwaarden om aan de sport te doen.

4. Tot nog kan gesteld worden dat het aantal landen waar het Handvest en de resoluties van de Ministerconferentie geen praktische consequenties hebben gehad, zeer miniem is (vb. Italië).

Albert REMANS

(1) U. Claeys e.a. Sportbeoefening in Vlaanderen, Sociologisch Profiel. Brussel BLOSO, 1979, 199 p.